

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Waerchtighe Historie Van de Martelaers Van Gorcom

Estius, Wilhelm

Antwerpen, 1604

Capittel XXVIII. Van eenen die Choor-sangh heest ghesonghen uyt spot vande Martelaers.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-64552](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-64552)

en wete ick niet/ die uyt synen sack roozden trecken-
de/ toonde-se aen de ghevanghenen/ en seyde: Siet
wat hier is. De Gardiaen ende sommighe vande
broeders hebben met vlytigheyt gheandtwoordt:
Godt zij ghelouet/ Godt zij ghedanckt dat wy hier
toe gecome zijn. Ter-stondt dan soo wierdt eē groot
deel vande Geligteusen de kappen uyt-ghetrocken
als oft sy ter-stondt soudē ter doodt gheleydt wor-
den. Want al en waren dit maer ghemaecte ende
ghebcynsde dinghen om hun verschrickt te maken/
nochtans de cleederen die de Scherp-richter hen af-
nam heeft hy wegh ghedraghen ende veur hem be-
houden. Ende sy-lieden dien de cleederen af- ghe-
nomen waren bleuen al-soo met blooten hoofde en-
de hals / en t'gheheel lichaem met een enckel rock-
ken dunne ghedekt inde couwe van alle de volgen-
de nachten tot het eynde huns leuens toe.

CAPITTEL XXVIII.

Van eenen die Choor-sangh heeft ghesonghen
uyt spot vande Martelaers.

TEr wijlen dit ghebeurde stontt daer by een
Geus singhende uyt spotterije sommighe ver-
sen vanden lof-sangh (die-men noemt *Psalm*) die
in vele kercken plagh ghesonghen te worden op den
feest-dagh (die twee daghen te veurē was geweest)
vande heylighe Apostelen ende deur-luchtige Mar-
telaers Christi *Petrus* ende *Paulus*. Van dese twee
leste versen songh hy aller-claerste uyt: *Ibi Nero-
nis feritas principes Apostolorum prælijs plurimis
victores, diuersæ te Petre & Paule addixerat pœnæ
mortis. Te crux associat, te verò gladius cruentus
mittit Christo. Dat is: Daer heeft de wreedthepdt
van Nero de Princen der Apostelen die in vele bat-
talien*

talien hadden verwinners gheweest / v Petre ende
 Paule / verwesen tot verschepdene pijn des doodts.
 W heeft het crups ghebraght in't gheselschap / ende
 v heeft het bloedigh sweerdt gesondé tot Christum.
 In deser manieren heeft dese onsalighe langher den
 triumph der Apostolen ghedraept tot het verwyte
 ende bespottighe der Martelaren / niet eens pep-
 sende dat hy ende sijne mede-ghesellen dese wreedt-
 heydt van Nero daer hy van songh al verre te vo-
 uen ginghen. Want Nero en hadde emmers noyt
 Christen gheweest / noch en heeft teghen de Aposte-
 len eer dat sy ter doodt ghebraght wierden / teghen
 de maniere der Romeyné eenigh teecken van crueel-
 heydt ghevoont. Daer-en-bouen hy bediende de
 wettelijcke maght ende ouerhepdt van Gode in-
 ghestelt / hoe wel dat hy-se niet wettelijcken en ghe-
 bruyckte. Maer dese menschen Christenen zijnde /
 van Christene ouders ghebozen / ende van ionghs
 af inde heplighe Kercke niet alleen op-gheboedt /
 maer oock in kerckelijcke leeringhen ende manieren
 onder-wesen / ende oock onlanghs gheleden huyf-
 ghenoten van onsen ghelooue / ende deelachtigh van
 onse heplighe mysterien / soo haest als sy / gheraecht
 wesende met het venijn der nieuwer leeringhen /
 hebben ghebroken den bandt der Catholijcker een-
 draghtigheydt / min noch meer dan oft sy verandert
 waren in wilde beesten / en houden noch mate noch
 eynde van hunne crueelheydt die sy deur hunne on-
 wettelijcke maght / hen-lieden niet toe-staende / te-
 ghen hunne mede-ghesellen ende mede-broeders
 zijn ghebruyckende: al-soo dat ghy soudt segghen /
 dat sy groepen ende alle hunne wellust scheppen inde
 benauwoheden der Godt-vruchtighe menschen.
 Doodts in de menschen te pijnighen oft straffen in
 hunne vier-scharen en onder-houden sy noch ordi-

nantie van rechte / noch maniere van iustitie / noch eenighen schijn van bekeftheydt / maer volghen alleen t'ghene dat hen de sinnelijckheydt deur gram- schap ende nijdigheydt ghecorrompeert is inne- gheuende. Ende veur-waer onder dese daer wy nu af syzken warendere die niet en hadden gheweest vanden ghemeynen slechten hoop der Chyftenen / maer oft deur den gheestelijcken staet oft deur de professie van een clooster-leuen andere menschen te bouen gaende / de weerdigheydt van hunnen staet met de religie schandighlijcken hadden wegh-ghe- worpen. Van dit ghetal ghelooue ick wel dat dese een moeste wesen die dese Latijnsche verckens soo net van byptens op de maniere vanden sangh der kercken wieste op te segghen. Ende sulcks zijn by- naer alle de gene die in dese tijden hen upt geue veur Ministers ende dienaers van het woort Godts aen de menschen die soo nieuwool-gierigh zijn naer nieuwe leeringhen. Vande welke wy sonderlinghe moghen segghen t'ghene dat de H. Apostel S. Jan van alle ketters seght / dat sy van ons voort-ghe- comen zijn / maer sy en waren van onsen volcke niet. Want hadden sy van onsen volcke gheweest / sy souden veur-waer met ons ghebleuen hebben. Want hier deur alleenlijck dat sy vande H. Kercke zijn ghewecken / toonen sy opentlijck dat sy niet toe en hoorden tot het ghetal der upt-vercozene / onder de welke sy inde H. Kercke Godts als vyzendelin- ghen hebben gheschuypt. Maer om weder te kee- ren tot onsen proposte: De Martelaers in al-sulc- ken point ghestelt wesende / want sy allen ooghen- blicke niet en verwachteden van de doot / hebben hen met alle moghelijcke deuotie des herten tot de selue doot bereydt / eerst veur al humane conscientien supuerende met oodt-moedighe biechte. Welck sy
 oock

oock t'anderen tijden dick-wils hebben ghedaen. Want soo wanneer als sy meynden dat sy naer de doodt souden ghetrocken worden (d'welck seer dick-wils te doen was) t'elcker reysen begauen sy hun tot de heplighe ende salighe biechte/al-soo verre betrouwende opde bermhertigheydt Godts/ dat sy enen wel niet achter en lieten de remedien der sonden die sy heeft inne-ghestelt. Maer de soldaten ghenoech hebbende dat sy de ghevanghenē hadden verschyckit ghemaect/ ende eenighe van hen de cleederen uyt-geschudt/ als gheseght is/ en hebben voorder niet teghen hen verren voor- stelden.

CAPITTEL XXIX.

Van noch andere spotterije die den gevanghenen op eenen nacht aen-ghedaen is.

Mer den naer-volghenden nacht hebben weder-om sommighe vande soldaten/droncken ende sat vander tafelen op-ghelstaen zijnde/ en naer hunne gewoonelijcke ongeschicktheydt inden kercker comende/ dus-danighe nieuwe boetse ende spel van dertelheydt aen-ghericht. Sy hebben de seligheusen twee en twee/ arm aen arm ghebonden/ den rechten arm vanden eenen/aenden sincken arm vanden anderen: ende al-soo ghebonden hebben sy se twee en twee achter malckanderen ghestelt en uyt den kercker ghelepdt als oft sy souden processie houden. Daer naer hebben sy hun heeten singhen/ segghende: Singht ghy Monicken. Nu gaet ghy dus heerlijcken ter doodt. Sy-lieden niet onghewilligh in al-sulcke goede saecke/ hebben (ghelijck ons verhaelt is) ghesonghen dien blijden vermaerden lof-sangh der H. Kercken/ wiens beginssel is: Te Deum laudamus. Daer was als-doen een on-